בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ה', כ"ה במנחם אב תשס"ד (12 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הפן השניה של מטבע העיסוק בריבית...

לאחר מסע הצלב הראשון [1096-1099 למניינם], שמשתתפיו היו אחראים לפרעות ד'תתנ"ו [1096] ביהודי אשכנז, חל מפנה של ממש בפעילות העסקית של יהודי אירופה, שהחלו להתמקד בתחום עיקרי אחד – **הלוואה בריבית**. הסוחרים היהודים נדחקו מזירת הפעילות המסחרית, שהתרחבה מאד בעקבות מסעי הצלב. ערי איטליה החלו לשלוט במסחר הבינלאומי, והחברה הנוצרית לא היתה זקוקה עוד לתיווכו של הסוחר היהודי בים התיכון. הסוחרים הנוצרים התארגנו בגילדות [איגודים מקצועיים], שנסגרו בפני היהודים. גם התערערות תחושת הבטחון הפיזי מנעה מהיהודים לצאת למסעות ארוכים. לעומת זאת, הכלכלה האירופית סבלה ממחסור גדול בכסף מזומן. המתכות היקרות נשמרו על-פי רוב בצורת תכשיטים בידי חצר המלכות והאצולה, ובכלי הקודש של הכנסיה והמנזרים. הגופים הנוצרים העדיפו להשקיע את כספם המזומן בשותפויות עסקיות בתחום המסחר הבינלאומי הפורח.

לתוך הוואקום שנוצר, נכנסו יהודי מערב אירופה, שצברו מזומנים רבים בתקופה זו. בהדרגה החלו לפנות אליהם אנשים ומוסדות קטנים שנזקקו להלוואה. גם הכנסיה הנוצרית וגם המלכים באירופה **העדיפו שהמלווים יהיו יהודים** ולא נוצרים. הכנסיה – בשל חוק קאנוני שאסר על הנוצרים להלוות כספים למטרות רווח מריבית; המלכים - שנהנו מהריבית שגבו היהודים, הטילו עליהם מסים כבדים, ולעתים אף החרימו את כספם או הכריזו על "שמיטת חובות".

ההכנסות מההלוואות היו גבוהות מאד, ושיעורי הריבית הגיעו עד עשׂרות אחוזים, דבר שהקשה מאד על הלווים להחזיר את הקרן בצירוף הריבית. ההלוואה ניתנה תמורת משכון, ואם התקשה הלווה בהחזרתה, היה המשכון נמכר. הואיל ורבים מהלווים הנוצרים לא הצליחו לעמוד בתשלומים, נצברו בידי היהודים רכוש רב. מצב זה הגביר את שׂנאת הנוצרים כלפי היהודים המלווים [אך לא רק כלפי יהודים אלה...]. **ההלוואה בריבית הפכה** במהלך המאה ה-12 **למקור הפרנסה העיקרי של היהודים** בצפון איטליה, באנגליה ובצרפת. במאה ה- 13 התפשט העיסוק גם לגרמניה ולפולין. [ואלה תולדות ...2000]

ффффффффф

פרשת "עקב", שאותה קראנו בתורה בשבת שעברה, מסתיימת בהבטחה גדולה לישראל: "פַּחדכם ומוראכם יתן ה' אלוקיכם על פני כל הארץ." [דברים י"א 25] אולם, הבטחה זו מותנית בכך, שישראל ישמרו את מצוות התורה ויהיו ראויים להיקרא "עם ה'". לכך מתכוון הכתוב בתחילת פרשתינו, פר' "ראה": "ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" – הפחד והמורא שהקדוש-ברוך-הוא מטיל על האומות כלפי ישראל עשׂויים להיות לכם **לברכה** או חלילה **לקללה**. בשעה שבני ישראל אינם מתנהגים כראוי לעם ה', נהפך הפחד המוטל על הגויים להיות לרועץ לבני ישראל, כי באורח טבעי מתעוררים בגוים רגשות שׂנאה כלפי העם הזר והמפחיד, המביאות לרדיפות ולפגעים שהם "קללה" לישראל. אבל כאשר בני ישראל נאמנים לייעודם המקורי ודבקים במצוות התורה – הפחד

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכַי יהלֵכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי." [תהלים פ"א]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי**

כניסת השבת (ב"ש): 19[04] **יום נעים ושבת שלום!**

צאת השבת (ב"ש): 20[01]

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום ה', כ"ה במנחם אב תשס"ד (12 באוגוסט)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

המוטל על הגויים מביא "ברכה" לישראל, כי מכוח ההשגחה העליונה, הגויים יראים להצר את צעדיהם של בני ישראל ולפגוע בעם ה'. [בשם ר' מרדכי מבילגוריי - "פרפראות לתורה"]

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכַי יהלֵכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי."[תהלים פ"א]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי**

כניסת השבת (ב"ש): 19[04] **יום נעים ושבת שלום!**

צאת השבת (ב"ש): 20[01]

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.